Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Olkahisen koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Kaksi ensimmäistä viikkoa toimimme omissa ryhmissämme, jotta lapset tutustuvat ja ryhmäytyvät rauhassa. Tämän jälkeen aloitamme toiminnan kahden ryhmän yhteistyönä, jotta yhteisöllisyys esiopetuksessamme säilyy.

Luodaan lasten kanssa eskarin yhteiset säännöt. Omissa ryhmissä ryhmäytymisleikkejä ulkona ja sisällä. Tutustutaan lapsiin ja perheisiin yksilöllisesti esim. kotona rakennettavan "minä-pussin" kautta. Jatkossa ryhmäytymisleikkejä ulkona koko esiopetuksen kanssa.

Koko vuoden ryhmäytymisen tukena molemmissa ryhmissä on tähtilapset, joihin tutustumme paremmin; heidän vahvuuksiin ja mielenkiinnonkohteisiin.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Tunnetaitokortit ja kirjat molemmissa ryhmissä aktiivisessa käytössä. Fun friends -menetelmän osioita arjen toiminnassa mukana.	Kiusaamisen ehkäisemiseksi lasten kanssa yhteisesti pidetään lasten kokouksia, jossa on juteltu kaveritaidoista ja kiusaamisesta. Käytössä on myös yhteiset kuvitetut leikkisäännöt ja toimintatavat. Satujen ja niistä käydyn vuorovaikutteisen keskustelun kautta puhutaan kavereiden reilusta kohtelusta ja tunnetaidoista. Kiusaamistilanteissa syy-seuraussuhteiden läpi käyminen tilanne- ja lapsikohtaisesti, aikuisilla yhteneväiset käytänteet.	Aikuiset sanoittavat lasten vahvuuksia ääneen: avoin vahvuuspuhe. Annetaan myönteistä palautetta, kannustetaan myös lapsia kehumaan toisiaan. Pienryhmissä ja parityöskentelyssä sanoitetaan vertaistukea.	Avoin keskustelukulttuuri ja yhteistyö.

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

Esiopetuskirjan lisäksi harjoittelemme matemaattisia sekä kielellisiä taitoja pistetyöskentelynä, toiminnallisen opetuksen kautta sekä ulko- että digipedagogiikkaa hyödyntäen. Monipuoliset ulkoilumaastot sekä digivälineistö mahdollistaa kuvan, äänen, tekoälyn, luonnonmateriaalien tms. käytön opetuksessa.

Lasten kanssa myös käydään kaupungin tarjoamissa kulttuurikasvatus-tapahtumissa (mm. vapriikki, huusholli, konsertit, kirjasto), opetellaan kulkemaan liikenteessä, julkisilla kulkuneuvoilla sekä kaupungissa. Luemme aikatauluja, katselemme karttoja ja kuljemme jokaisen eskarilaisen koulumatkan karttaa seuraten (sport trakcer). Liikennekasvatuksen kautta opettelemme liikennemerkkejä ja luemme tienviittoja yhdessä lasten kanssa.

Leikkitilanteet on ohjattuja ja panostamme roolileikeissä vuorovaikutustaitoihin ja monilukutaidon kehittymiseen draaman ja leikin kautta.

Päivittäin luemme, loruttelemme, tavutamme ja tutustumme kielen maailmaan. Pidämme oman kirjan -päiviä sekä järjestämme kirjanvaihtotorin. Viikoittain käymme kirjastoautolla, josta lapset saavat itse valita mieleisiään kirjoja vuorotellen.

Päivittäisellä rauhoittumishetkellä (30min) aikuinen lukee ääneen lapsille.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

Päivittäisissä ulkoiluissa mukana on ulkoliikuntavälineitä ja -pelejä. Aamupäivän ulkoilu-alueina käytetään lähimetsää, rantaa ja puistoja. Esiopetusryhmät toimivat opetustilanteissa osittain ulkona, hyödyntäen luonnonmateriaaleja ja perinneleikkejä osana opetusta. Jonotus- ja odotustilanteissa teemme erilaisia kehonhallintaliikkeitä ja luokissa on paljon motoriikkavälineitä lasten saatavilla.

Toiminnallinen oppiminen on osa esiopetuksemme arkea. Matemaattisia ja kielellisiä taitoja harjoittelemme pienryhmissä luokkatilassa liikkuen ja leikkien sekä liikuntasalivuoroilla. Tehtäväorientoituneessa työskentelyssä hyödynnämme säännöllisesti taukoliikuntaa, esim. väliloikkaa ulkona. Oppimisympäristö ja -kulttuuri kannustaa lapsia aktiiviseen fyysiseen osallisuuteen.

Vuodenaikoja hyödynnetään retkeillessä ja liikunnassa (mm. pyöräretket, hiihtoretket järven jäällä), esiopetus osallistuu yhdessä koulun tapahtumiin, esim. liikuntapäivä ja maastojuoksut sekä teemme koko päivän metsäretkiä mm. Katajajärven laavulle tai Hangaslahteen.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöpajoissa yhtenä teemana on liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Koulun monipuoliset metsä- ja järviympäristöt mahdollistavat luontosuhteen vahvistamista päivittäisessä arjessamme ja ulkoilussamme. Tutustumme lähiympäristöön ja luonnon materiaaleihin sekä hyödynnämme niitä erilaisissa kädentaidoissa tai toiminnallisessa opetuksessa. Viikoittaisilla metsäretkillä tutustumme lähiympäristöön, kasvillisuuteen ja luonnon eri eliöihin.

Tutustumme lasten koulumatkaan vuosittaisilla "kotiovikävelyillä", jossa liikennekasvatuksen lisäksi tutkimme ympäröivää luontoa ja harjoittelemme lähiympäristössä liikkumista.

Osallistumme vuosittain taidekaaren työpajoihin. Pidämme koko päivän kestäviä metsä- ja laavuretkiä, joilla tutustumme toiminnallisten rastien tai leikkien kautta metsän eri ihmeellisyyksiin vuodenaikojen mukaisesti.

Käsittelemme lasten kanssa lisäksi esiopetusvuoden aikana kestävän kehityksen teemoja. Opetuksen sisällöissä huomioimme kierrätyksen, ja kierrätystä harjoittelemme lasten kanssa ihan päivittäin osana arkea. Kierrätykseen liittyen osallistumme myös jätehuollon BIOMAN-draamaesitykseen.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöpajoissa yhtenä teemana on luontosuhteen vahvistaminen.